

Obiteljsko uzdržavanje

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Što u praksi znače koncepti „uzdržavanje” i „obveza uzdržavanja”? Koje osobe moraju drugim osobama plaćati doplatu za uzdržavanje?

Pojam „uzdržavanje” označava ukupnost onoga što jedna osoba daje drugoj kako bi zadovoljila sve legitimne potrebe te osobe. U skladu s Građanskim zakonom ključni preduvjet za utvrđivanje i trajanje obveza uzdržavanja postojanje je obiteljskog ili sličnog odnosa koji može biti bračni, izvanbračni ili srodstvo po izravnoj liniji, ili odnosa između registriranih partnera ili bivših registriranih partnera istog spola.

U Građanskom zakonu navedene su sljedeće skupine osoba koje su obvezne pružati uzdržavanje i osoba koje su ga ovlaštene primiti.

- Uzdržavanje između bračnih drugova: počinje sklapanjem braka i prestaje razvodom braka. Bračni drugovi imaju obvezu uzdržavanja u mjeri kojom se osigurava isti materijalni i kulturni standard, koji proizlazi iz jednakog položaja muškarca i žene u braku. Obveza uzdržavanja između bračnih drugova ima prednost nad obvezom uzdržavanja između roditelja i djece.
- Alimentacija između razvedenih bračnih drugova: ona nastaje ako se jedan od bračnih drugova ne može uzdržavati, ako je ta nesposobnost nastala u vezi s brakom i ako je se može zakonito tražiti od bivšeg bračnog druga, posebno s obzirom na dob ili zdravstveno stanje bivšeg bračnog druga u trenutku razvoda ili prestanka skrbi za zajedničko dijete razvedenih bračnih drugova. Ona prestaje kada bračni drug koji prima uzdržavanje ponovno sklopi brak ili po isteku razdoblja na koje je utvrđena alimentacija za razvedene bračne drugove (najviše 3 godine).
- Uzdržavanje između roditelja i djece: ono nastaje nakon rođenja djeteta i prestaje kada se dijete može samo uzdržavati ili kada se obveza uzdržavanja prenese na nekog drugoga (npr. brakom ili odricanjem od očinstva). Utvrđuje se takav iznos uzdržavanja kojim se može osigurati da je životni standard djeteta u osnovi jednak životnom standardu roditelja. Dijete također ima obvezu plaćati pravično uzdržavanje svojim roditeljima, u skladu s financijskim stanjem, a životni standard roditelja ne mora biti jednak životnom standardu djeteta.
- Uzdržavanje između srodnika po uzlaznoj i silaznoj liniji: ono nastaje između predaka i potomaka. Obveza uzdržavanja koju roditelji imaju prema svojoj djeci isključuje obvezu uzdržavanja djedova i baka i ostalih srodnika po uzlaznoj liniji prema djeci. Ako bliži srodnici ne mogu ispuniti obvezu uzdržavanja, tu obvezu moraju ispuniti daljnji srodnici.
- Potpora koja se plaća samohranom majci za pokrivanje troškova uzdržavanja i ostalih troškova: ona nastaje ako djetetova majka nije udata za djetetova oca. U tom slučaju otac mora plaćati uzdržavanje u razdoblju od dvije godine nakon rođenja djeteta i mora razumno pridonijeti troškovima povezanima s trudnoćom i rođenjem djeteta.

Obveza uzdržavanja uređena je i Zakonom o registriranom partnerstvu. U njemu je predviđeno sljedeće:

- uzajamna obveza uzdržavanja između bračnih drugova – utvrđuje se opseg obveze uzdržavanja kako bi se osigurao jednaki materijalni i kulturni standard obaju bračnih drugova;
- obveza uzdržavanja nakon prestanka suživota bračnih drugova – bivši bračni drug koji ne može sam sebe uzdržavati može tražiti od drugog bivšeg bračnog druga razuman iznos potpore ovisno o njegovim

sposobnostima i financijskoj situaciji. Ako je jednom od bivših bračnih drugova, koji nije pridonio raskidu partnerskih odnosa, prekidom partnerstva uzrokovana velika šteta, može mu se dodijeliti uzdržavanje u razdoblju od tri godine u iznosu jednakom obvezi uzdržavanja koja bi nastala da partnerstvo nije prekinuto.

Obveza uzdržavanja jedne osobe prema drugoj propisana je zakonom i ne može se prenijeti, zamijeniti ili unaprijed prekinuti.

Jedan od preduvjeta za odobravanje obveze uzdržavanja, koja se primjenjuje u svim slučajevima ispunjavanja obveze uzdržavanja, usklađenost je s javnim moralom.

2 Do koje godine dijete može primati doplatak za uzdržavanje? Postoje li različita pravila za uzdržavanje maloljetnika i odraslih osoba?

Uzdržavanje se može odobriti ako se osoba zaista ne može sam uzdržavati. Mogućnost uzdržavanja tradicionalno se tumači isključivo kao mogućnost zadovoljavajućeg ispunjavanja svih potreba osobe (materijalnih, kulturnih itd.). Ako se dijete ne može uzdržavati i ovisi o potpori osobe koja plaća uzdržavanje, obveza uzdržavanja neće prestati u trenutku njegove punoljetnosti (npr. ako dijete nastavi sa studijem), a u iznimnim slučajevima obveza uzdržavanja može se nastaviti tijekom cijelog života djeteta i roditelja (npr. ako dijete ima invaliditet i nikada se neće moći samo uzdržavati). S druge strane, obveza uzdržavanja može prestati i prije punoljetnosti djeteta ako se ono bude moglo ranije uzdržavati. Ne postoji stoga posebno dobno ograničenje.

Stjecanje punoljetnosti važno je u postupovnom pogledu (npr. sud može odlučiti o uzdržavanju maloljetnog djeteta čak i bez zahtjeva, dok će uzdržavanje za odraslu djecu odobriti samo na temelju zahtjeva).

3 Moram li se prijaviti ovlaštenom nadležnom tijelu ili sudu kako bih dobio uzdržavanje? Koji su glavni elementi tog postupka?

Sud odlučuje o uzdržavanju na temelju zahtjeva, ali o uzdržavanju maloljetnog djeteta može odlučiti čak i bez zahtjeva.

Pored općih informacija, zahtjev mora sadržavati ime, prezime i adresu stranaka, opis ključnih činjenica, opis dokaza koje je dostavio tužitelj i u njemu mora biti jasno navedeno što podnositelj traži.

Zahtjev se podnosi mjesno nadležnom sudu. Vidi pitanje 5.

4 Je li moguće podnijeti zahtjev u ime rođaka (ako jest, do kojeg koljena) ili djeteta?

Roditelj koji ima skrbništvo nad djetetom ima pravo u ime djeteta zatražiti uzdržavanje od drugog roditelja. On može također postupati u ime djeteta kao skrbnik ili staratelj. Dijete koje je steklo punu pravnu sposobnost mora podnijeti zahtjev za uzdržavanje u vlastito ime.

Zahtjev se ne može podnijeti u ime srodnika, osim ako osoba nema punu pravnu sposobnost i ako je sud jednog od srodnika te osobe imenovao skrbnikom.

5 Ako namjeravam pokrenuti sudski postupak, kako da znam koji je sud nadležan?

Međunarodna nadležnost za postupke u pitanjima koja se odnose na obveze uzdržavanja ocjenjuje se u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja („Uredba o obvezi uzdržavanja“). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701>. Tom se Uredbom ne dovodi u pitanje primjena međunarodnih ugovora kojih je Češka stranka i koji se odnose na pitanja uređena Uredbom o obvezi uzdržavanja. Međutim, ti se ugovori primjenjuju samo na odnose s državama koje nisu članice EU-a (to se posebno odnosi na bilateralne ugovore o pravnoj pomoći sklopljene s državama koje

nisu članice EU-a ili na međunarodnu Konvenciju o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (Lugano, 30.10.2007.) u odnosu na Norvešku, Švedsku ili Island). U odnosima između država članica Europske unije, Uredba o obvezi uzdržavanja ima prednost nad međunarodnim ugovorima.

U Češkoj u prvostupanjskim postupcima koji se odnose na obveze uzdržavanja odlučuju okružni sudovi.

Nadležnost se utvrđuje na temelju Uredbe o obvezi uzdržavanja, koja ima prednost nad češkim zakonodavstvom. U skladu s člankom 3. Uredbe o obvezi uzdržavanja, podnositelj zahtjeva (tužitelj) može, podnijeti zahtjev sudu:

a) u mjestu u kojem tuženik ima uobičajeno boravište ili

a) u mjestu u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište.

U protivnom, u skladu s člankom 3. točkama (c) i (d) Uredbe o obvezi uzdržavanja, postupci u Češkoj mogu se pokrenuti pred sudom koji je nadležan za postupke utvrđivanja očitstva ili sudom koji je nadležan za postupke odlučivanja o roditeljskoj odgovornosti, osim ako nadležnost nije utemeljena isključivo na državljanstvu jedne od stranaka.

U skladu s člankom 5. Uredbe o obvezi uzdržavanja, može se utvrditi i nadležnost suda pred kojim se tuženik upusti u postupak pod uvjetom da tuženik kasnije ne ospori nadležnost suda u svojem prvom sljedećem pravnom aktu.

Sljedeća češka zakonska pravila za utvrđivanje nadležnosti primjenjuju se samo u slučajevima kada se nadležnost ne utvrđuje na temelju Uredbe o obvezi uzdržavanja (npr. u slučaju kada se međunarodna nadležnost češkog suda temelji na člancima 6. i 7. Uredbe o obvezi uzdržavanja (supsidijarna nadležnost, *forum necessitatis*) ili na međunarodnom ugovoru s državom koja nije članica EU-a): u postupcima koji se odnose na uzdržavanje maloljetnog djeteta nadležan je opći sud maloljetnog djeteta, odnosno, sud u čijem okrugu maloljetno dijete ima boravište, na temelju dogovora između roditelja ili odluke suda ili nekih drugih odlučujućih činjenica. U drugim slučajevima nadležan je opći sud tuženika. Opći sud za fizičku osobu okružni je sud u čijem okrugu ima boravište i, ako nema boravište, sud u čijem okrugu stanuje. Boravištem se smatra mjesto u kojem osoba boravi s namjerom da tamo trajno ostane (može postojati nekoliko takvih mjesta i u tom su slučaju sudovi u svim tim mjestima opći sudovi). Ako tuženik, koji je državljanin Češke, nema opći sud, ili nema sud u Češkoj, nadležan je onaj sud u čijem je okrugu imao posljednje poznato prebivalište u Češkoj. Osoba koja nema drugi nadležni sud u Češkoj može ostvarivati imovinska prava pred sudom u čijem se okrugu nalazi njegova imovina.

6 Moram li kao podnositelj zahtjeva pokrenuti sudski postupak putem posrednika (npr. odvjetnika, središnjeg ili lokalnog nadležnog tijela, itd.)? Ako ne moram, koji se postupci primjenjuju?

Zakonom nije propisano da tužitelj mora imati zastupnika. Međutim, tužitelj može odlučiti da će imati zastupnika na sudu na temelju punomoći dodijeljene zastupniku po njegovom izboru, primjerice odvjetniku.

Fizičku osobu koja ne može sama sebe zastupati pred sudom mora zastupati pravni zastupnik ili skrbnik. Zastupnici maloljetnog djeteta njegovi su roditelji.

7 Moram li platiti pristojbe za pokretanje sudskog postupka? Ako moram, koliko će one približno iznositi? Ako nemam dovoljna financijska sredstva, mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

U postupcima o pitanjima koja se odnose na uzajamne obveze uzdržavanja između roditelja i djece ne plaćaju se sudske pristojbe. U drugim postupcima za utvrđivanje uzdržavanja, uključujući njegovo povećanje, tužitelj je oslobođen plaćanja sudskih pristojbi. To se izuzeće primjenjuje i na postupke izvršavanja ili ovršne postupke.

Ako tužitelja zastupa odvjetnik, on mora odvjetniku platiti naknadu u skladu s odvjetničkom tarifom (koju je moguće preuzeti na web-mjestu Češke odvjetničke komore: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>), osim ako je dogovoreno drukčije. Ako je to opravdano društvenim i financijskim položajem tužitelja i ako predmet ne

predstavlja arbitran i očito neuspješan zahtjev ili ograničavanje prava, sud može besplatno ili uz sniženu naknadu imenovati zastupnika ako je to nužno u cilju zaštite interesa tužitelja. U određenim okolnostima zastupnikom će biti imenovan odvjetnik.

8 Kakvo će uzdržavanje sud vjerojatno odobriti? Kako se izračunava iznos uzdržavanja? Je li moguće revidirati sudsku odluku ako se troškovi života ili obiteljske okolnosti promijene? Ako jest, kako (npr. putem automatskog sustava indeksacije)?

Uzdržavanje se većinom plaća u gotovini – u redovitim mjesečnim obrocima, koji se uvijek plaćaju mjesec dana unaprijed (osim ako sud odluči drukčije, ili uzdržavana osoba pristane na drukčije uvjete s obveznikom uzdržavanja), ali se može plaćati i u nekom drugom obliku, kao što su pružanje smještaja, plaćanja u naravi i slično.

Povrh utvrđivanja uvjeta koji su obvezujući za roditelja koji je obveznik uzdržavanja, obvezom uzdržavanja djeteta utvrđuju se imovinski odnosi i razumne potrebe djeteta, što poglavito ovisi o njegovoj dobi i zdravlju. Njome se uzima u obzir i način na koji se dijete priprema za buduću karijeru, izvanškolske aktivnosti, hobije i slično. Međutim, osnovno je načelo da bi životni standard djeteta trebao biti jednak životnom standardu roditelja. Ako to dopušta financijska situacija odgovorne osobe, štednja bi se također mogla smatrati opravdanom potrebama djeteta. Kada se utvrđuje opseg obveza uzdržavanja djeteta, uzima se u obzir koji roditelj skrbi o djetetu i opseg pružanja skrbi.

Uzdržavanje između roditelja odobrava se u iznosu kojim će se osigurati isti materijalni i kulturni standard, koji proizlazi iz jednakog položaja muškarca i žene u braku.

Uzdržavanje između razvedenih bračnih drugova odobrava se ako se jedan od bračnih drugova ne može sam uzdržavati i ako je ta nesposobnost posljedica braka ili povezana s njime i može se zakonito tražiti od bivšeg bračnog druga, posebno s obzirom na dob ili zdravstveno stanje bivšeg bračnog druga u trenutku razvoda ili prestanka skrbi za zajedničko dijete razvedenih bračnih drugova. Odobrava se razumni iznos uzdržavanja. Kada se odlučuje o iznosu uzima se u obzir trajanje braka prije razvoda te svi ostali zahtjevi propisani zakonom.

Uzdržavanje trudnice obuhvaća nadoknadu razumnog iznosa troškova povezanih s trudnoćom i rođenjem.

Sud će odobriti uzdržavanje za registrirano partnerstvo na temelju zahtjeva, uzimajući u obzir brigu o zajedničkom kućanstvu. Utvrđuje se iznos uzdržavanja kojim se osigurava jednak materijalni i kulturni standard obaju bračnih drugova.

Obveza uzdržavanja nakon prestanka suživota istospolnih partnera može se utvrditi na temelju zahtjeva bivšeg partnera koji se ne može sam uzdržavati. On može podnijeti zahtjev bivšem partneru da pridonese razumni iznos uzdržavanja u skladu s njegovim sposobnostima, mogućnostima i imovinom koju posjeduje. Ako ne postignu dogovor, sud određuje uzdržavanje na temelju zahtjeva koji podnosi jedan od partnera. Ako je jednom od bivših bračnih partnera, koji nije pridonio raskidu partnerskih odnosa, uzrokovana velika šteta prekidom partnerstva, može mu se dodijeliti uzdržavanje u razdoblju do tri godine od prestanka suživota u iznosu jednakom obvezi uzdržavanja koja bi nastala da partnerstvo nije prekinuto.

U češkom pravu ne priznaje se ono što se naziva objektiviziranim uzdržavanjem uporabom tablica, postotaka i slično i ne postoji obveza najmanjeg ili najvišeg iznosa uzdržavanja. Pri donošenju odluke, sud će uzeti u obzir posebnosti svakog slučaja, kao što su mogućnost više obveza uzdržavanja, veći troškovi djeteta s invaliditetom i slično. Ministarstvo pravosuđa objavljuje samo tablicu preporučenih iznosa:

<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Sudske odluke o uzdržavanju donose se podložno promjenama situacije. Stoga ih je moguće izmijeniti ako se situacija uzdržavane osobe ili obveznika uzdržavanja bitno promijeni.

9 Kako i kome će se uzdržavanje isplaćivati?

Uzdržavanje se plaća u redovitim mjesečnim obrocima koji se uvijek plaćaju mjesec dana unaprijed, osim ako je sud odlučio drukčije ili ako se obveznik uzdržavanja drukčije dogovorio s uzdržavanom osobom. U iznimnim slučajevima (npr. kada obveznik uzdržavanja ostvaruje samo sezonske prihode, bavi se rizičnim zanimanjem i slično), sud može odrediti polaganje određenog iznosa novca (pologa) za pokrivanje budućih troškova uzdržavanja. Sud zatim poduzima daljnje mjere kako bi djetetu osigurao pojedinačne isplate iz tog ukupnog iznosa koje odgovaraju mjesečnim obrocima uzdržavanja. Uzdržavanje se plaća uzdržavanoj osobi ili osobi koja skrbi o uzdržavanoj osobi.

10 Ako dotična osoba (dužnik) ne plati dobrovoljno, koje je akcije moguće poduzeti kako bi ju se prisililo da plati?

U skladu s češkim pravom, zahtjev se podnosi nadležnom sudu za sudske ovrhe ili se može podnijeti prijedlog sudskom ovršitelju. U načelu je postupak za sudsku ovrhu ili izvršenje (uključujući podatke o pojedinostima koje treba upisati u zahtjev) naveden u informativnom dokumentu pod nazivom „Postupci za izvršenje sudskih odluka”. Određene pojedinosti o naplati uzdržavanja navedene su u nastavku.

Izvršenje sudskih odluka

Opći sud maloljetnog djeteta (za definiciju općeg suda maloljetnog djeteta vidi odgovor na pitanje 5.) nadležan je donositi i izvršavati odluke o uzdržavanju maloljetnog djeteta. Opći sud obveznika uzdržavanja (za definiciju općeg suda obveznika uzdržavanja vidi odgovor na pitanje 5.) nadležan je donositi odluke o drugim vrstama obveze uzdržavanja, uključujući uzdržavanje odrasle djece.

U slučajevima ovrhe uzdržavanja za maloljetno dijete, na zahtjev jedne od stranaka, sud pruža pomoć s utvrđivanjem mjesta boravišta obveznika uzdržavanja. Sud može pružiti i dodatnu pomoć uzdržavanoj osobi prije nego što naloži izvršenje odluke – na primjer, tražiti obveznika uzdržavanja da dostavi informacije o tome prima li plaću ili neki redoviti prihod i tko mu ih isplaćuje, u kojoj banci ili instituciji za platni promet ima otvorene račune te koji su brojevi tih računa ili tražiti od obveznika uzdržavanja da prijavi svoju imovinu. Sud može pružiti pomoć i za druge vrste obveze uzdržavanja osim obveze uzdržavanja maloljetnog djeteta.

Ovršni postupak

Zahtjev za pokretanje ovršnog postupka podnosi se češkom sudskom ovršitelju. Popis ovršitelja dostupan je na web-mjestu Češke komore sudskih ovršitelja: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Kod ovrhe plaćanja uzdržavanja za maloljetno dijete, sudski ovršitelj nema pravo tražiti od uzdržavane osobe da plati razumni predujam za troškove izvršenja. Jedan od mogućih načina izvršenja, u slučajevima koji se odnose na ovrhu plaćanja uzdržavanja za maloljetno dijete, privremeno je oduzimanje vozačke dozvole obveznika uzdržavanja.

Ako obveza uzdržavanja nije ispunjena, pored prethodno navedenih načina za ovrhu uzdržavanja, moguće je pokrenuti kazneni postupak zbog sumnje na kazneno djelo neplaćanja obveznog uzdržavanja. U odnosu na kazneno djelo neplaćanja obveznog uzdržavanja, u Kaznenom zakonu navedeno je da je kazneno djelo počinila osoba koja, namjerno ili zbog nemara, ne izvrši svoju zakonsku obvezu uzdržavanja ili skrbi za drugu osobu u razdoblju duljem od četiri mjeseca. U tom slučaju u svakoj se policijskoj postaji može podnijeti kaznena prijava.

11 Ukratko opišite sva ograničenja provedbe, posebice pravila za zaštitu dužnika i ograničenja ili rokove zastare u svom sustavu provedbe.

Opće informacije o izvršenju sudskih odluka i ovrsi (uključujući informacije o tome koja imovina podliježe izvršenju sudskih odluka ili ovrsi te informacije o dostupnim pravnim lijekovima) nalaze se u informativnom dokumentu pod nazivom „Postupci za izvršenje sudskih odluka”.

U Zakonu o parničnom postupku navedeno je da prava koja se ne izvrše prije isteka roka zastare odlaze u zastaru i dužnik neće imati obvezu plaćanja. Međutim, ako je obveznik uzdržavanja izvršio plaćanje nakon isteka roka zastare, on ne može tražiti povrat plaćenog iznosa. Pravo na uzdržavanje nije ograničeno, ali postoji rok zastare za prava na trajno izvršavanje. Rok zastare u načelu iznosi tri godine. Međutim, ako su prava priznata

odlukom javnog tijela (na primjer, suda), rok zastare primjenjuje se deset godina od datuma kada je trebalo izvršiti odluku. Pravo na uzdržavanje ne prestaje nakon određenog vremena.

Uzdržavanje se može dodijeliti samo od datuma početka sudskog postupka. Međutim, djetetu se može dodijeliti uzdržavanje u trajanju od najviše tri godine prije tog datuma. Uzdržavanje neudane majke i nadoknada troškova povezanih s trudnoćom i rođenjem isto se mogu dodijeliti retroaktivno, ali najkasnije dvije godine od datuma rođenja djeteta.

12 Postoji li organizacija ili nadležno tijelo koje mi može pomoći pri osiguranju uzdržavanja?

Tijela za socijalnu i pravnu zaštitu djece u općini s proširenim ovlastima moraju pružati pomoć s podnošenjem zahtjeva za uzdržavanje u ime maloljetnog djeteta i s ovrhom uzdržavanja, uključujući pomoć s podnošenjem zahtjeva sudu.

13 Mogu li organizacije (državne ili privatne) unaprijed u cijelosti ili djelomično umjesto dužnika isplatiti uzdržavanje?

U zakonu nije predviđena ta mogućnost.

14 Ako se nalazim u ovoj državi članici, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi:

14.1 Mogu li dobiti pomoć nadležnog tijela ili privatne organizacije u toj državi članici?

Uzdržavana osoba može podnijeti zahtjev za pomoć s naplatom iznosa uzdržavanja Uredu za međunarodnu pravnu zaštitu djece u Brnu (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Ako da, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji?

Podnositelj zahtjeva može se obratiti toj organizaciji s pomoću sljedećih podataka za kontakt:

Ured za međunarodnu pravnu zaštitu djece
Šilingrovo náměstí 3/4
602 00 Brno
Češka

Tel.: +420 542 215 522

Faks: +420 542 212 836

E-pošta: podatelna@umpod.cz

Prilikom prvog obraćanja Uredu, podnositelj bi trebao navesti svoje puno ime i podatke za kontakt (telefon ili e-poštu) te ime i datum rođenja djeteta na koje se odnosi pitanje ili zahtjev.

Ako podnositelj od Ureda traži pomoć s naplatom uzdržavanja u inozemstvu, prvo treba podnijeti Uredu neformalni pisani zahtjev za pomoć s naplatom uzdržavanja, zajedno s ispunjenim upitnikom koji se može preuzeti na web-mjestu Ureda na češkom jeziku: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Zahtjev treba sadržavati opće podatke o djetetu i obvezniku uzdržavanja te osnovne činjenice kojima se objašnjava zašto podnositelj traži naplatu uzdržavanja. Zahtjevu treba priložiti preslike svih isprava, posebno sudske presude kojima se utvrđuje obveza uzdržavanja. Ured zatim ocjenjuje mogućnost naplate uzdržavanja za određeni slučaj i, ako je potrebno, šalje detaljne upute o daljnjim postupcima po tom pitanju.

Ured može zatražiti i dostavljanje dodatnih isprava. U načelu treba dostaviti sudsku odluku kojom je utvrđena obveza uzdržavanja zajedno s ovjerenim prijevodom na jezik države od koje se naplaćuje uzdržavanje, uključujući rješenja o pravomoćnosti presude i izvršenju. Ako uzdržavanje treba naplatiti od države članice Europske unije, sud priprema izvadak iz odluke u skladu s člankom 56. Uredbe o obvezi uzdržavanja. U načelu su

potrebne i punomoć za državno tijelo u inozemstvu, potvrda o studiju uzdržavane osobe, ako je starija od 15 godina ili potvrda o životu. Lokalni sud u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva trebao bi mu pomoći da pribavi prijave isprava (obično sud koji je odlučivao o pitanju u prvom stupnju). Sud će zatim dostaviti ispunjene isprave podnositelju zahtjeva ili će ih poslati izravno Uredu. Ured će pregledati zaprimljenu dokumentaciju i, ako su ispunjeni svi zahtjevi, podnijet će zahtjev stranom sudu ili će uputiti predmet na daljnji postupak nadležnom stranom tijelu ili organizaciji. Ured će redovito obavješćivati podnositelja o radnjama koje poduzima te o napretku i ishodu postupka.

U slučaju naplate uzdržavanja pravnim sredstvima ili dobrovoljnim uplatama obveznika uzdržavanja na račun stranog partnera, ta se plaćanja u načelu šalju na račun Ureda jednom mjesečno (iz administrativnih, računovodstvenih i količinskih razloga) ukupnim prijenosom. Računovodstveni odjel Ureda prosljeđuje plaćanja uzdržavanoj osobi u roku od mjesec dana u skladu sa zahtjevom uzdržavane osobe. Ako uzdržavana osoba dobiva izravna plaćanja od obveznika uzdržavanja u inozemstvu, mora odmah obavijestiti Ured o takvim uplatama. Mora obavijestiti Ured i o promjenama koje bi mogle utjecati na postupak (promjena adrese, promjena u skrbi djetetu, prestanak djetetova obrazovanja itd.).

15 Ako se nalazim u drugoj državi, a dužnik se nalazi u toj državi članici:

15.1 Mogu li izravno uputiti zahtjev takvom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji u toj državi članici?

Podnositelj zahtjeva za uzdržavanje koji živi u inozemstvu trebao bi se obratiti nadležnom tijelu u toj državi, koje će se obratiti Uredu za međunarodnu pravnu zaštitu djece (podaci za kontakt Ureda navedeni su u prethodnom tekstu).

15.2 Ako mogu, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji i kakvu vrstu pomoći mogu primiti?

Po primitku zahtjeva iz druge države, Ured za međunarodnu pravnu zaštitu djece poduzet će sljedeće korake:

1. razmotrit će ispunjava li zahtjev uvjete iz propisa EU-a i međunarodnih ugovora ili će tražiti dodatne isprave,
2. poslat će pisani zahtjev obvezniku uzdržavanja u Češkoj i tražiti od njega da dobrovoljno plati dugovani iznos uzdržavanja i redovite iznose uzdržavanja,
3. ako obveznik uzdržavanja ne odgovori, Ured će saznati kakva je njegova financijska situacija i podnijeti zahtjev za priznavanje i izvršenje naloga nadležnom sudu u Češkoj. Ured zastupa podnositelja zahtjeva (uzdržavanu osobu koja živi u inozemstvu) u postupku i poduzima sve nužne radnje za osiguranje plaćanja uzdržavanja i prijenosa naplaćenih iznosa u stranu državu. Ured i tijelo za prijenos u inozemstvu obavješćuju jedno drugo o poduzetim mjerama te o napretku i ishodu izvršenja odluke o uzdržavanju.

16 Obvezuje li tu državu članicu Haški protokol iz 2007.?

Da.

17 Ako državu članicu ne obvezuje Haški protokol iz 2007., koji će se zakon primjenjivati na zahtjev za uzdržavanje prema pravilima međunarodnog privatnog prava? Koja su odgovarajuća pravila međunarodnog privatnog prava?

18 Koja su pravila za pristup pravosuđu u prekograničnim slučajevima unutar EU-a u skladu sa strukturom poglavlja V. Uredbe o uzdržavanju?

U postupcima u vezi s pitanjima koja se odnose na uzajamne obveze uzdržavanja između roditelja i djece ne plaćaju se sudske pristojbe. U drugim postupcima za utvrđivanje uzdržavanja, uključujući njegovo povećanje, tužitelj je oslobođen plaćanja sudskih pristojbi. To se izuzeće primjenjuje i na postupke uzdržavanja ili ovršne

postupke. Podnositelja zahtjeva u postupku povodom obveze uzdržavanja ne mora zastupati odvjetnik. Ured za međunarodnu pravnu zaštitu djece svoje usluge pruža besplatno. Ured će zastupati podnositelja zahtjeva (uzdržavanu osobu koja živi u inozemstvu) u sudskim postupcima, poduzimat će sve nužne mjere kako bi osigurao plaćanje uzdržavanja u njegovo ime i osigurat će prienos iznosa naplaćenih u inozemstvu.

Ako je to opravdano društvenim ili financijskim položajem podnositelja zahtjeva, i ako predmet ne predstavlja arbitraran ili očito neuspješan zahtjev ili kršenje prava, sud stranku može djelomično ili u potpunosti osloboditi plaćanja sudskih troškova. Ako je stranci koja je oslobođena plaćanja sudskih troškova imenovan zastupnik, to se oslobođenje primjenjuje, u mjeri u kojoj je odobreno, i na gotovinske troškove zastupnika te na troškove zastupanja. Stranka koja je oslobođena plaćanja sudskih troškova ne može biti prisiljena platiti polog za troškove izvođenja dokaza ili nadoknaditi državi nastale troškove (npr. troškove svjedoka, vještaka, tumačenja itd.). Troškove nastale u vezi s činjenicom da stranka na sudu govori svoj materinski jezik ili komunicira s pomoću komunikacijskih sustava za gluhe ili gluhoslijepe osobe snosi država i nije moguće tražiti nadoknadu takvih troškova.

19 Koje je mjere donijela ova država članica kako bi osigurala funkcioniranje aktivnosti opisanih u članku 51. Uredbe o uzdržavanju?

U skladu s a Zakonom br. 359/1999 o socijalnoj i pravnoj zaštiti djece, kako je izmijenjen, Ured za međunarodnu pravnu zaštitu djece, koji je središnje tijelo u Češkoj, obavlja sljedeće zadaće pri pružanju socijalne i pravne zaštite u odnosu na strane države:

- obavlja zadaće središnjeg državnog tijela u skladu s Uredbom o obvezi uzdržavanja,
- djeluje kao skrbnik djeteta,
- na zahtjev roditelja koji žive u Češkoj ili tijela za socijalnu ili pravnu zaštitu od nadležnih tijela i drugih pravnih subjekata i osoba traži izvješća o situaciji djece koja su državljani Češke, ali nemaju prebivalište na njezinu državnom području,
- posreduje pri dostavljanju osobnih isprava i ostalih akata u strane države i dostavlja isprave i ostale akte iz stranih država,
- surađuje s državnim tijelima ili drugim organizacijama strane države koje su slične Uredu, ako su ovlaštene za izvršavanje aktivnosti socijalne i pravne zaštite u svojoj državi, i, prema potrebi, s drugim tijelima, ustanovama i pravnim osobama,
- pomaže u potrazi za roditeljima djeteta, ako oni žive u inozemstvu, članovima obitelji i osobama koje imaju obvezu uzdržavanja, istražuje materijalnu i financijsku situaciju radi utvrđivanja uzdržavanja, posreduje u postupku podnošenja zahtjeva u svrhe ovrhe uzdržavanja, odnosno, zahtjeva za uređivanje obveze uzdržavanja i odgoja i za utvrđivanje očinstva,
- osigurava prijevod akata potrebnih za ostvarivanje nadležnosti u području socijalne i pravne zaštite u skladu s međunarodnim ugovorima i izravno primjenjivim propisima Europske unije.

U svrhe izvršavanja poslova iz nadležnosti Ureda, relevantna tijela i ostali pojedinci i pravne osobe dužni su Uredu pružiti svu traženu pomoć. Na primjeren način primjenjuju se odredbe uredbi o izvršenju u pogledu obvezne pomoći trećih osoba. Obveznu pomoć u odgovarajućoj mjeri pružaju, primjerice i sudovi, češka policija, banke, zavodi za socijalno osiguranje, uredi za zapošljavanje, pružatelji poštanskih usluga, pružatelji elektroničkih usluga, osiguravajuća društva, Ministarstvo unutarnjih poslova u smislu pružanja informacija iz evidencije rezidenata i stranaca i slično.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

Posljednji put ažurirano: 17/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim

jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.